

senere Likvidation, vil vi paa den anden Side være tilbøjelige til at finde det nødvendigt, at Beslutning tages af denne Plenarforsamling.

Saafermt ingen af de ovenfor omtalte Fremgangsmaader findes brugbare, kan man gaa den Vej at lade Rekonstruktionen gennemføre ved særlig Lov. Da Staten har paa- taget sig Garanti for Bankens Forpligtelser og stillet betydelige Beløb til Raadighed for Banken i Henhold til Loven af 16. Juli 1927 § 2, staar Staten som Bankens Hovedkreditor og er tilmed den eneste Kreditor, der har afgørende Interesse i Bankens Styrelse, idet alle andre Kreditorer er sikret ved Statsgarantien. Under disse Omstændigheder kan Staten have god Grund til selv at tilrettelægge Rekonstruktionen, dersom Statens Interesser kræver det.

Det kan saaledes bestemmes ved Lov, at Banken skal tages under offentlig Administration, og at Administrationsstyret kan afhænde den levedygtige Del af Bankens Virksomhed.

Saafermt man vil undgaa en Administration, kan Staten gaa den Vej at ekspropriere Aktionærernes Rettigheder, saaledes at Ejendomsretten over Banken overgaar til Staten.

En saadan Ekspropriation kræver ifølge Grundlovens § 80 Hjemmel i en særlig Lov, og det er en Betingelse, at Almenvellet kræver Ekspropriationen. Om denne Betingelse er til Stede, bliver det i første Række Regerings og Rigsdags Sag at bedømme. Men man kan næppe anse det for givet, at Domstolene — som det tidligere antoges — vil anse det som liggende helt uden for deres Omraade at bedømme Spørgsmaalet om Almenvellet. Det er ikke udelukket, at Domstolene vilde anse sig for kompetente til at erklære en Ekspropriationslov for grundlovstridig, naar den klart ikke var krævet af Almenvellet. Under Hensyn hertil mener vi at maatte gøre nogle Bemærkninger ogsaa om dette Punkt.

Dersom Regering og Rigsdag vedtager en Ekspropriation, fordi det viser sig praktisk ugørligt at gennemføre en Rekonstruktion af Banken paa anden Maade, maa vi anse det for udelukket, at denne Lov kunde tilsidesættes som ikke tilstrækkelig paa- krævet af Almenvellet. De almene Interesser i en sund Rekonstruktion af Landmandsbanken er jo meget betydelige.

Da Staten ved sin ubegrænsede Garanti har paadraget sig en meget betydelig økonomisk Risiko, har den selv en meget stærk Interesse i, at den i Bankens Virksomhed liggende Værdi udnyttes. Dertil kommer den Samfundsinteresse, som er knyttet til, at Bankens Virksomhed fortsættes; thi dersom en Rekonstruktion ikke gennemføres, inden Statens Garanti løber ud, vil Banken øjensynlig ikke kunne fortsætte. At Aktierne anses for værdiløse, kan ikke være til Hinder for en Ekspropriation.

I Norge giver Lov Nr. 14 af 17. Juli 1925 om Administration af Banker Hjemmel for, at Administrationsstyret kan kræve afstaaet Bankens Aktier. En Ekspropriation maa imidlertid ogsaa kunne ske uden forudgaaende Administration ved en Lov, der giver nærmere Regler om, hvorledes Regeringen kan gennemføre Rekonstruktionen af Banken.

Man kan enten gaa den Vej ved Lov at bemyndige Ministeren til at kræve afstaaet samtlige Aktier (Aktionærrettigheder) i Banken. Eller man kan i selve Loven bestemme, at Aktionærrettighederne gaar over til Staten. I begge Tilfælde maa Loven give nærmere Regler om, hvorledes Aktiekapitalen skal tilpasses til de fremtidige Forhold, ligesom det formentlig vilde være hensigtsmæssigt, om Loven gav Hjemmel for Mortifikation af de gamle Aktiebrev.